MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES EN OMWONENDEN CHEMOURS MAKEN ZICH GROTE ZORGEN OM PFAS

Marleen Beljaars, Renske van Dorssen, Marit van den Berg, Karl Liebig, Nancy Dooms, Martijn van Heusden, Angelina van Dooren, Nathalie Smeding, Harrie Penders, Mayumi Paliama, Anneke van Veen, Maria Egas, Denise Balm, Mette Korteland, DVS de Dordtse Vrije School, Geertje 't Jong- Kapteijns, Michael Beljaars, Ruud Lammers (voorzitter Onafhankelijk Papendrecht), Syl Teekens, Maarten Teekens, Marlou van Oosterhout, Eveline van den Hoek, Nannet de Wildt, Suzanne Gilhuis, Roy Rachman, Ria Rijnaard, Natasja van Rijn, Anne Reif, Joop Keesmaat, voorzitter Stichting Stop PFAS Stop Chemours, Kees van der Hel, penningmeester en secretaris Stichting Stop PFAS Stop Chemours, Nienke Blauw, vrijwilliger Stichting Stop PFAS Stop Chemours, Helen van der Werf vrijwilliger Stichting Stop PFAS Stop Chemours, Meta Kamphuis, commissielid en voorzitter SP Dordrecht, Jan de Keijzer, XR Drechtsteden, Hidde van de Weg, Klimaatcoalitie Dordrecht, Paul den Hartog, raadslid GroenLinks Dordrecht, Hélène Versteeg, Klimaatcoalitie Dordrecht, Elseline Knuttel, Klimaatcoalitie Dordrecht, Hans van Herwijnen, Klimaatcoalitie Dordrecht, Janka Smeitink, Klimaatcoalitie Dordrecht, Pieter Gerrits, Anneke van Veen, Mary Beljaars, Marijke Rachman, Carla Bresser, Anna van Roosmalen, Pieter Kwaadgras.

Aan
De Minister van Infrastructuur en Waterstaat, de heer M.G.J. Harbers
De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw V.L.W.A. Heijnen
Cc: Vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat

Datum
18.03.2024

Betreft
AO EXTERNE VEILIGHEID

Geachte heer Harbers, mevrouw Heijnen,

Namens maatschappelijke organisaties in Nederland en omwonenden van Chemours bieden we u deze brief aan ten behoeve van het algemeen overleg externe veiligheid op 21 maart.

PFAS BEDREIGEN DE LEEFOMGEVING EN DE VOEDSELKETEN

De omvang van de PFAS-vervuiling wordt steeds duidelijker zichtbaar. Het raakt omwonenden van Chemours, 3M (Zeeland) en Schiphol en spreidt zich als een olievlek uit over Nederland. Drinkwaterbedrijven waarschuwen voor de vervuiling van het Nederlandse drinkwater. PFAS-vervuiling van bodem, water en lucht is ook doorgedrongen tot de voedselketen. Omwonenden van Chemours wordt afgeraden uit hun moestuin te eten. Maar de vervuiling beperkt zich niet tot de directe omgeving van Chemours; eieren van hobbykippen uit heel Nederland blijken hoge PFAS-gehaltes te bevatten. In fruit en groenten werden residuen van 31 PFAS bevattende pesticiden gevonden. Voedsel en drinkwater zijn de belangrijkste blootstellingsbronnen van Nederlandse burgers aan PFAS.

PFAS BEDREIGEN ONZE GEZONDHEID

In 2021 concludeerde het RIVM dat mensen in Nederland te veel PFAS binnenkrijgen via voedsel en drinkwater. Hierdoor kunnen er nadelige effecten op de gezondheid ontstaan, waaronder schade aan het immuunsysteem.
Wij vinden de risico's voor de gezondheid van kinderen het meest alarmerend. De Internationale Federatie voor Gynaecologie en Obstetrie (FIGO) stelt in een verklaring dat toxicologisch en epidemiologisch onderzoek rond de meest voorkomende PFAS robuust is en geeft aan dat PFAS een "meer dan aannemelijk risico op gezondheidsschade" vormen. FIGO noemt onder meer schade aan het immuunsysteem, verstoring van het hormonale systeem én mogelijk nadelige effecten op de ontwikkeling van de hersenen en het zenuwstelsel.

GEZONDHEIDSONDERZOEK OMWONENDEN

In de brief aan de Tweede Kamer **Problematiek rondom stikstof en PFAS** d.d. 25 oktober 2023 wordt gerefereerd aan de aangehouden motie van lid van Esch c.s. Deze motie roept op om het RIVM opdracht te geven tot het uitvoeren van een uitgebreid onderzoek naar het effect van chemiebedrijf Chemours op de gezondheid van omwonenden en werknemers. Wij begrijpen uit uw brief dat het RIVM bezig is met een verkenningsonderzoek om te bekijken welke behoeften er bij lokale overheden en omwonenden zijn en welke vragen en zorgen het onderzoek moet adresseren. Het lid Hagen vroeg tijdens het commissiedebat Externe Veiligheid van 11 oktober ook of er ander onderzoek mogelijk is om gezondheidseffecten van PFAS rond de Westerschelde in kaart te brengen. De Staatssecretaris heeft toegezegd dat het RIVM wordt gevraagd om de Westerschelde te betrekken bij de verkenning over het gezondheidsonderzoek rond Chemours. Het RIVM benadrukt dat de situatie in Zeeland anders is dan rond Chemours.

1. **Wij vragen de staatssecretaris wat de uitkomsten zijn van dit verkenningsonderzoek en welke stappen worden genomen om de gezondheid van omwonenden te monitoren zodat eventuele gezondheidseffecten van de langdurige blootstelling aan PFAS tijdig worden gesignaleerd.**

2. **Wij vragen de staatssecretaris waarom de situatie in Zeeland anders is dan rond Chemours, in beide regio's zijn bij omwonenden toch verhoogde concentraties PFAS in het bloed aangetroffen?**

HUMANE BIOMONITORING

Wij lezen in de brief d.d. 25 oktober 2023 dat "[h]et PFAS-onderzoeksprogramma zich in eerste instantie [richt] op het verkrijgen van een landelijk beeld van de blootstelling van de Nederlandse bevolking aan PFAS. Als een van de manieren om de huidige blootstelling van de bevolking aan PFAS te bepalen worden in het programma PFAS-concentraties in humane monsters gemeten, waaronder in bloed."

3. Wij vinden dit onderzoek bijzonder waardevol, zijn er al data bekend en zullen deze data openbaar worden gemaakt?

VERBOD OP PFAS IN CONSUMENTENARTIKELEN

PFAS worden veelvuldig toegepast in consumentenartikelen zoals cosmetica, kleding en koekenpannen. Consumentenartikelen zorgen niet alleen voor directe blootstelling van burgers aan PFAS. De hoeveelheden PFAS die moeten worden geproduceerd voor consumentenartikelen zijn aanzienlijk. Dit betekent dus ook aanzienlijke emissies in het milieu.

Een verbod op PFAS in consumentenartikelen beschermt dus niet alleen consumenten, maar draagt ook bij aan het terugdringen van de PFAS-vervuiling van de leefomgeving.
Op Europees niveau wordt momenteel gewerkt aan een verbod op PFAS, maar het kan nog jaren duren voordat dit verbod in werking treedt.

Het Actieprogramma PFAS beoogt de transitie naar duurzame en veilige alternatieven te stimuleren en samen met het bedrijfsleven te onderzoeken waar, vooruitlopend op de restrictie, het gebruik van PFAS vrijwillig kan worden teruggedrongen.

4. Wat doet de Nederlandse overheid om de ontwikkeling van veilige alternatieven voor PFAS te stimuleren? Zijn er al bedrijven/ bedrijfstakken die in dit kader vrijwillig PFAS hebben uitgefaseerd? Zo niet, is de regering dan bereid tot een nationaal verbod op PFAS in consumentenartikelen vooruitlopend op de Europese restrictie?

VERSNELD UITFASEREN VAN PFAS IN DE ZORGSECTOR

De zorgsector is een belangrijke afnemer van PFAS bevattende artikelen zoals medische hulpmiddelen, medisch textiel en medicijnen.
De motie Wassenberg/Van Esch verzocht de regering versneld in te zetten op het uitfaseren van PFAS in de zorgsector en hiertoe een stappenplan te maken en dit aan de Kamer te doen toekomen; tevens verzoekt de regering hierbij ook een lijst op te laten stellen met PFAS-vrije medische hulpmiddelen die de zorgsector als uitgangspunt kan nemen bij aanbestedingen.

5. Welke stappen heeft de regering inmiddels genomen om invulling te geven aan deze motie?

VERGUNNINGVERLENING EN GEZONDHEID

In de brief **Omgevingsrecht** van de staatssecretaris d.d. 25 oktober 2023 stelt de staatssecretaris dat gezondheid volwaardig moet worden meegewogen in vergunningverlening, toezicht en handhaving en kondigt de staatssecretaris aan dat zij hierover in gesprek gaat met bevoegde gezagen en omgevingsdiensten om in kaart te brengen welke eventuele aanvullende, concrete maatregelen genomen moeten worden om gezondheid een volwaardige plek te kunnen geven.

6. Wij juichen deze ontwikkeling toe en horen graag van de staatssecretaris welke concrete resultaten deze gesprekken hebben opgeleverd.

Wij kijken uit naar uw reactie en zijn graag bereid onze brief toe te lichten.

Hoogachtend,

Annelies den Boer
Directeur Stichting Tegengif